

Vanuit de Wintersnoge naar de tropen

Joodse geschiedenis in de Nederlandse koloniën

Data: Speciale collegereeks, 21 april – 9 juni 2015

Tijd: 17.00 – 18.30 uur

Locatie: Portugese synagoge, Meester Visserplein 3

Een belangrijk gedeelte van de Nederlands joodse geschiedenis ligt aan de andere kant van de Atlantische oceaan. Vanaf de 17^e eeuw vestigden zich daar Sefardische joden die afkomstig waren uit en nauwe contacten onderhielden met de Sefardisch joodse gemeenschap in Amsterdam. Vanuit de prachtige monumentale Wintersnoge, oud-auditorium van hun vermaarde Talmud Torah school, zullen verschillende gespecialiseerde historici het gehoor meenemen naar de joodse gemeenschappen in het zonnige Brazilië, Suriname en Curaçao. De collegeserie sluit aan bij de tentoonstelling Joden in de Cariben in het Joods Historisch Museum.

21 april 2015

Suze Zijlstra: 'Economische kracht, politieke macht? De opkomst van de Joodse gemeenschap in zeventiende-eeuws Suriname'

De Sefardische Joden hebben een belangrijke rol gespeeld in de ontwikkeling van Suriname in de vroegmoderne tijd. Van 1651 tot 1667 was Suriname een Engelse kolonie, terwijl het hierna in Nederlandse handen kwam. In deze lezing zal de positie van de Joden tijdens de Engelse periode worden vergeleken met hun positie na de Nederlandse overname.

Centraal staat de vraag in hoeverre de Joden, die een grote economische rol speelden in Suriname, politieke invloed konden verwerven, waarbij wordt gekeken op welke wijze zij opkwamen voor hun belangen in de kolonie.

---

28 april 2015

Julie-Marthe Cohen: 'Joden in de Cariben in woord en beeld'

In dit college, waarin de tentoonstelling Joden in de Cariben centraal staat, zal dieper worden ingegaan op een aantal thema's van de tentoonstelling en op overwegingen die geleid hebben tot specifieke keuzes ten aanzien van het verhaal en van de tentoongestelde voorwerpen. Het college wordt ondersteund met lichtbeelden.

---

12 mei 2015

Jessica Roitman: De grenzen van autonomie, Joden en Koloniale autoriteit in de Nederlandse Cariben

In de 17e -19e eeuw werd vaak gewezen op de ongehoorde vrijheden die Joden in de Nederlands-Atlantische koloniën genoten. De autonomie van hun gemeenschap was echter niet zo absoluut als het leek. Koloniale autoriteiten konden en mochten zich bemoeien met joodse zaken en deden dat dan ook. In dit college zullen we aan de hand van een aantal voorbeelden van gemeenschappelijk conflict kijken naar hoe, waarom en wanneer dit gebeurde. Zo zullen we zien hoe in deze gebieden verschillende lagen van de wet samenkwamen, en zullen we de joodse gemeenschappen van Curaçao en Suriname beter kunnen plaatsen in de bredere koloniale samenleving.

---

26 mei 2015

Bart Wallet: Transformatie van een diaspora: De Sefardische diaspora in de negentiende eeuw

Veel auteurs gaan ervan uit dat aan het einde van de achttiende eeuw de hechte Sefardische netwerken uit elkaar vielen door de verslechterde economische situatie en door de opkomst van het nationalisme. Nieuw onderzoek toont echter aan dat ook in de negentiende eeuw nauwe banden bleven bestaan tussen de Sefardische gemeenschappen in Europa, de Caraïben en de Amerika's. Die diaspora kreeg echter wel een ander, nieuw karakter. In dit college zullen we die transformatie in kaart gaan brengen.

---

2 juni 2015

Joodse geschiedenis en broeierigheid. Jaap en Ischa Meijer in Suriname (1953-1955)

In 1953 nam de historicus Jaap Meijer zijn gezin mee naar Paramaribo. Zijn belangrijkste drijfveer was zijn fascinatie voor de rijke geschiedenis van het Sefardisch-Surinaams Jodendom. De tropische temperaturen maakten hem, workaholic, op den duur overspannen, maar wekten bij zijn oudste zoon, Ischa, seksuele verlangens en fantasieën. Suriname, in al zijn facetten, werd een gedenkwaardige episode in de stormachtige geschiedenis van het gezin Meijer.

---

9 juni 2015

Matthea Westerduin/Yolande Jansen: Dwarsverbanden tussen postkoloniale theorievorming en Joodse studies

In deze collegereeks staat niet het oosten, maar het verre westen centraal. Ook daar zie je een paradoxale positie van Joden: ze maakten aan de ene kant onderdeel uit van een koloniaal systeem, en aan de andere kant vormden ze een minderheid binnen een Westers systeem. Dit college zal ingaan op een aantal belangrijke dwarsverbanden tussen Joodse studies en (post)koloniale theorievorming. Wat hebben beiden velden elkaar te zeggen? En welk licht werpen ze op het onderwerp van deze collegereeks: Nederlands Joodse geschiedenis in de Cariben?

joods
cultureel
kwartier

jewish cultural quarter

UNIVERSITEIT VAN AMSTERDAM

MENASSEH BEN ISRAEL INSTITUUT

Het Menasseh ben Israel Instituut voor joodse studies is
een academisch samenwerkingsverband tussen de
Universiteit van Amsterdam en het Joods Historisch Museum

UNIVERSITEIT VAN AMSTERDAM

joods historisch
museum